

Type restauraties in de molaren van tandartsen*

Samenvatting. Door middel van een enquête werd nagegaan hoeveel eerste en tweede molaren van tandartsen zijn gerestaureerd en met welke materialen dat is geschied. Tevens werd gevraagd de levensduur van de restauraties te vermelden. De belangrijkste bevindingen zijn dat circa 95% van de betreffende elementen aanwezig is en 93% daarvan is gerestaureerd. Het aantal restauraties van amalgaam is vrijwel gelijk aan het aantal gegoten voorzieningen. Van beide typen restauraties is 75% ouder dan 10 jaar en 50% ouder dan 15 jaar.

KUIT C. Type restauraties in de molaren van tandartsen. Ned Tijdschr Tandheelkd 1992; 99: 300-1.

1 Inleiding

In een postale enquête onder de leden van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen, derhalve een selecte steekproef uit de populatie van tandartsen, werd gevraagd of hun eerste en tweede molaren waren gerestaureerd en, zo ja, met welk type restauratiemateriaal. Bovendien werd hun verzocht de leeftijd van de restauraties, in perioden van vijf jaar onderverdeeld, op te geven.

2 Aantal elementen

Van de 3073 aangeschrevenen zonden 1216 (39,6%) het vragenformulier ingevuld retour. De gegevens over status van de elementen staan in tabel I vermeld. Het aantal geëxtraheerde eerste en tweede molaren is gering, evenals het aantal gave. Het merendeel van de molaren is gerestaureerd.

3 Type en aantal restauraties

In een aantal elementen is meer dan één restauratie aanwezig, maar de kleine 'neven-restauraties', zoals een vulling aan de rand van een kroon en restauratie van een pit, zijn hier niet meegeteld. Het aantal plastische 'hoofd-restauraties', dat wil zeg-

gen herstel van minimaal het occlusale vlak, ontloopt het aantal gegoten/porseleinen restauraties nauwelijks (tab. II). Voor inlays en kronen blijken enige verschillen tussen de onderscheiden molaren te bestaan.

Circa een derde van de respondenten heeft eerste en tweede molaren met uitsluitend restauraties van amalgaam, een derde uitsluitend gegoten restauraties en eveneens een derde amalgaam én gegoten restauraties (afb.).

4 Leeftijd van de restauraties

Kijken we naar de leeftijd van de nu aanwezige restauraties, dan blijkt dat ongeveer de helft ouder is dan 15 jaar. Wat meer gedetailleerde gegevens staan in tabel III vermeld. In de discussie wordt nader op de duurzaamheid van de restauraties ingegaan.

5 Materiaal

In het laatste decennium viel bij de helft van de restauraties de keuze op amalgaam (tab. IV). Restauratie met composiet blijkt de laatste vijf jaren enig terrein te winnen.

C. Kuit, tandarts

*Naar een voordracht gehouden tijdens de voorjaarsvergadering 1992 van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen op 27 maart te Utrecht.

Trefwoorden: **Restauratieve tandheelkunde**

Datum van acceptatie: 5 juni 1992.

Adres: C. Kuit, Cordesstraat 4, 6814 JG Arnhem.

Dat geldt ook voor inlays ten opzichte van kronen. Porseleinen restauraties worden slechts mondjesmaat vervaardigd, maar wel is 20% van de kronen van opgebakken porselein voorzien. Van alle kronen die de laatste 15 jaar op de eerste bovenmolaren zijn geplaatst, is de helft volledig van goud en op de andere molaren was dat bij 80% het geval.

6 Vervanging

Van de 497 afwezige molaren zijn er 233, vooral eerste molaren, vervangen, meestal (82%) door brugdelen, soms door middel van partiële (7%) en volle (10%) prothesen. Bijna 75% van de bruggen is ouder dan 10 jaar.

7 Discussie

Omdat het hier een selecte steekproef betreft en er bovendien sprake is van een forse non-respons, zijn de gegevens over de leeftijd van de restauraties niet representatief voor de situatie in ons land. Ongetwijfeld zijn 'intercollegiale toetsing en feedback' van invloed op de vervangingscriteria en keuze van materiaal. Het kan zeer wel zijn dat tandartsen eerder dan de gemiddel-

Afb. 1. Bij een derde van de respondenten zijn de eerste en tweede molaren met of uitsluitend plastisch materiaal (links) of goud gerestaureerd (midden); bij eveneens een derde van de respondenten bevatten de molaren restauraties van goud én plastische materialen (rechts).

Tabel I. Status van de eerste en tweede molaren van 1216 tandartsen.

Geëxtraheerd	
Eerste molaren	302
Tweede molaren	195
	497 (5,1%)
Aanwezig, gaaf	
Eerste molaren	215
Tweede molaren	424
	639 (6,6%)
Aanwezig, gerestaureerd	
	8592 (88,3%)
Totaal	9728 (100%)

Tabel II. Type en aantal hoofdrestauraties* in eerste en tweede molaren.

Type restauratie	Aantal
Plastische	
Amalgaam	4166*
Composiet	154
	—+
Totaal	4320 (50,3%)
Gegoten	
Inlay	2416**
Kroon	1431***
Kroon/porselein	350
	—+
Totaal	4269 (49,7%)
Porselein	
Inlay	57
Kroon	15
	—+
Totaal	72
Onbekend	3 (0,03%)
Totaal	8592 (100%)

* 40% beperkt tot het occlusale vlak

** 60% in eerste molaren, gelijkelijk verdeeld over maxilla en mandibula

*** 60% in mandibula, gelijkelijk verdeeld over eerste en tweede molaren

Tabel III. Aantal jaren dat de huidige restauraties in de mond aanwezig zijn, in procenten.

Leeftijd (jaren) restauraties	Amalgaam (n = 4166)	Inlays (n = 2473)	Kronen (n = 1796)
0-10	27	22	28
11-20	50	46	40
21-45	23	32	32

Tabel IV. Type restauratie (%) in 1982-1986 en 1987-1991.

	1982-1986 n = 1397	1987-1991 n = 917
Amalgaam	50	48
Composiet	3	9
Inlay	21	29
Kroon	26	16

de patiënt geneigd zijn over te gaan tot vervanging van hun restauraties, ofwel omdat deze niet meer perfect zijn of omdat zij uniformiteit van materialen of 'betere' materialen in hun mond wensen. Anderzijds kan terughoudendheid van behandelaars en behandelden juist leiden tot uitstel van vervanging en een spaarzaam gebruik van de relatief nieuwe materialen zoals composieten en porselein.

Hoe dan ook, het blijkt, althans in deze groep, mogelijk 95% van de eerste en tweede molaren te behouden. Een duurzame restauratie en een duurzaam parodontium spelen daarbij een belangrijke rol, hoe relatief het begrip duurzaamheid ook moge zijn.